

19-20 april - Stockholmsmässan

Skolsköterskekongress 2018

"Det medicinska uppdraget"

Nyanlända barn

Lena Bolander

Distriktssköterska

Transkulturellt Centrum

Innehåll

- Transkulturellt centrum
- Aktuellt om migration
- Rapporter
- Mentometerfråga
- Tips

Förkortningar

- EKB= ensamkommande barn
- UT = uppehållstillstånd
- PUT= permanent uppehållstillstånd
- TUT= tillfälligt uppehållstillstånd
13 mån el 3 år
- MV = Migrationsverket
- SOS = Socialstyrelsen
- RB = Rädda Barnen

Definition nyanländ:

- **Migrationsverket** : mottagen i en kommun och har beviljats UT. En person är nyanländ under tiden som han eller hon omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill **säga två till tre år**.
- **För barn och ungdomar används begreppet "nyanländ" i samband med utbildning. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet** (Regeringens proposition 2014/15:45).
- **Socialstyrelsen**: En nyanländ är en person som blivit beviljad UT och fått ett svenskt personnummer. Efter beviljat UT ska nyanlända bli mottagna av en kommun och påbörja sin etablering. **En person räknas normalt som nyanländ i två år**.

BRIS 2017

Transkulturellt centrum

Stockholms läns landstings kunskapscentrum

- **Transkulturell psykiatri**

Förstå kulturella faktorerens betydelse för psykisk sjukdom och behandling.

- **Hälsokommunikation**

främja hälsa och förebygga ohälsa genom dialog i grupper med nyanlända.

- **Migration och hälsa**

Bevaka, informera och utbilda i frågor som gäller asylsökande, nyanlända, papperslösa och EU-medborgares situation och tillgång till vård.

- **Tandvård och munhälsa**

ur ett transkulturellt perspektiv . Förståelse för olika synsätt samt livsmöjligheter hos patienter och behandlare.

Vilka är vi?

- läkare
- sjuksköterskor
- psykolog
- tandhygienist
- informatör
- administratör
- hälsokommunikatörer

Ca 24 tjänster.

Vårt uppdrag

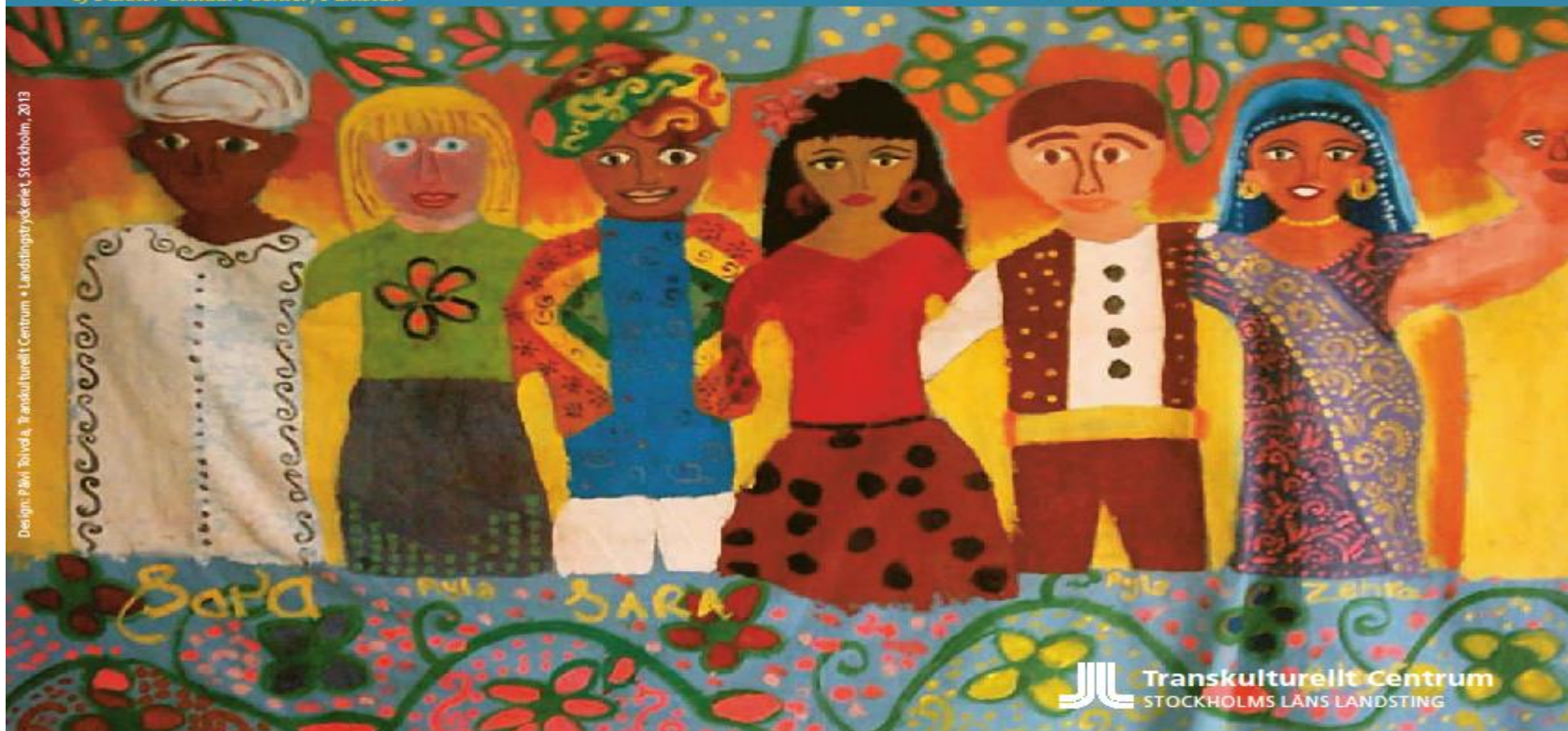
- Utbildning och information
- Handledning och konsultation
- Samordning
- Hälsokommunikation

Våra utbildningar

- Kalendarieutbildningar
- Arbetsplatsanpassade utbildningar
- Enskilda föreläsningar
- Webbutbildningar

Hälsokommunikatörer i Stockholms län

Bild:
Multicultural Harmony by Sara 10, Zehra 12, Ayla 11
of Funkor Childart Center, Pakistan

 Transkulturellt Centrum
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Vilka är Hälsokommunikatörerna?

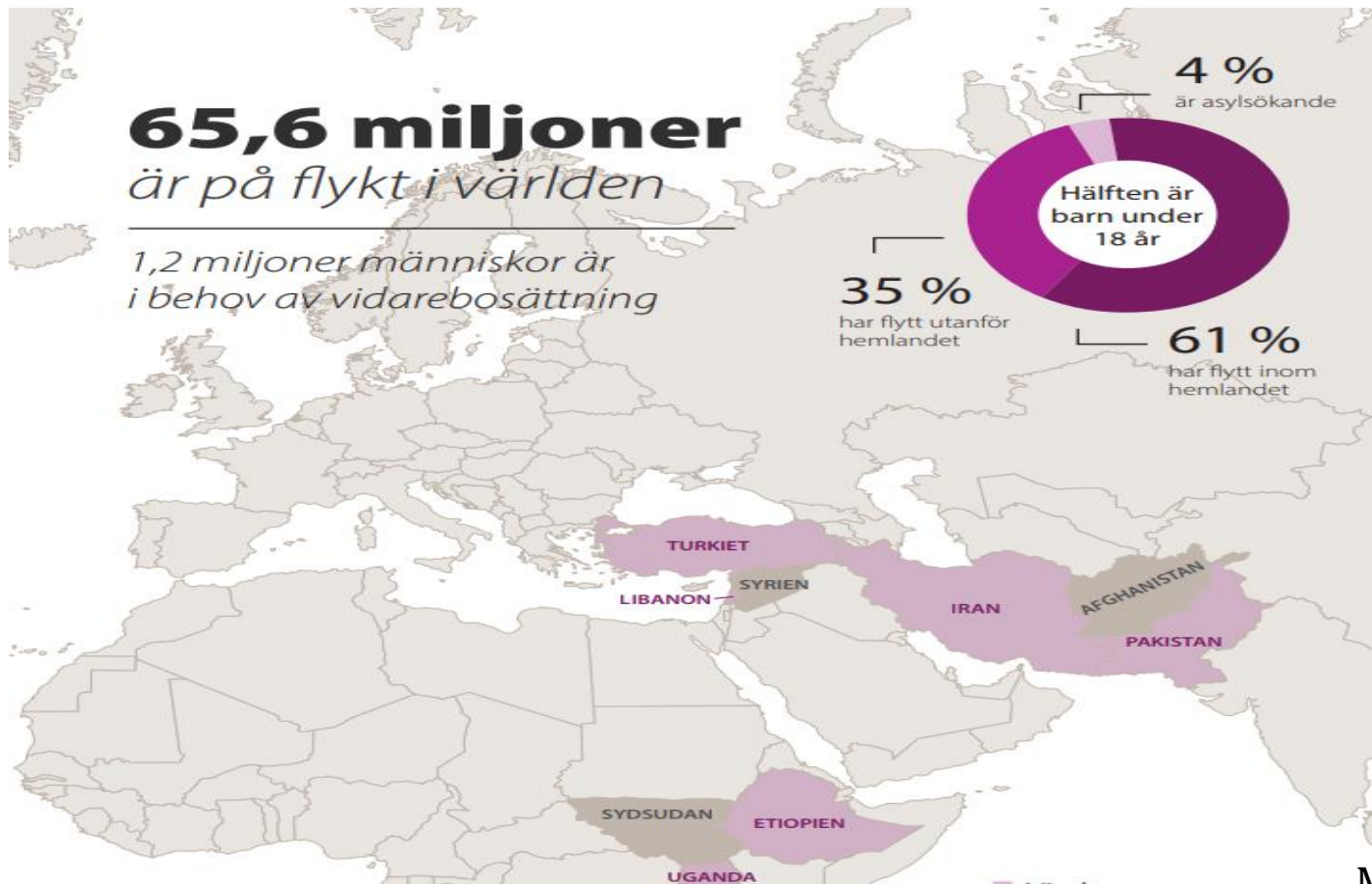
- Hälsa- och/eller sjukvårdsutbildning
- Språkkompetens: Tigrinja, arabiska, somaliska, persiska/dari ,engelska och lättsvenska
- Kulturell kompetens
- Utbildning: Tvärvetenskaplig folkhälsa, Hälsokommunikation

Flyktingsituationen i världen

65,6 miljoner är på flykt i världen

1,2 miljoner människor är
i behov av vidarebosättning

MV

Länder som tar emot. Länder som folk flyr ifrån

Var **113:e** människa
är på flykt.

2 Den svenska flyktingkvoten

Länder som tar emot flest flyktingar:

Turkiet	2,9 milj
Pakistan	1,4 milj
Libanon	1 milj
Iran	979 400
Uganda	940 800
Etiopien	791 600

Länder som flest flyktingar kommer ifrån:

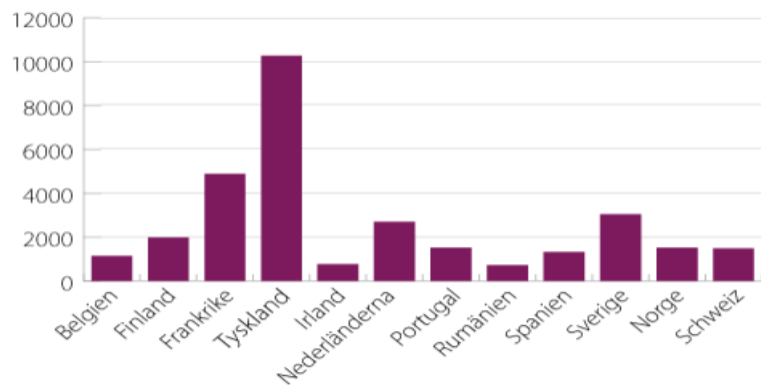
Syrien	5,5 milj
Afghanistan	2,5 milj
Sydsudan	1,4 milj

MV

Omplacerade från Grekland och Italien

- Sverige har nu fullgjort sin del av EU:s beslut från 2015 om att medlemsstaterna skulle ta emot asylsökande från Grekland och Italien. **3 045 personer har anlänt till Sverige. Polen och Ungern har inte tagit emot en enda omplacerad asylsökande.**

De tolv EU-stater som tagit emot flest omplacerade asylsökande

2018-01-31

MV

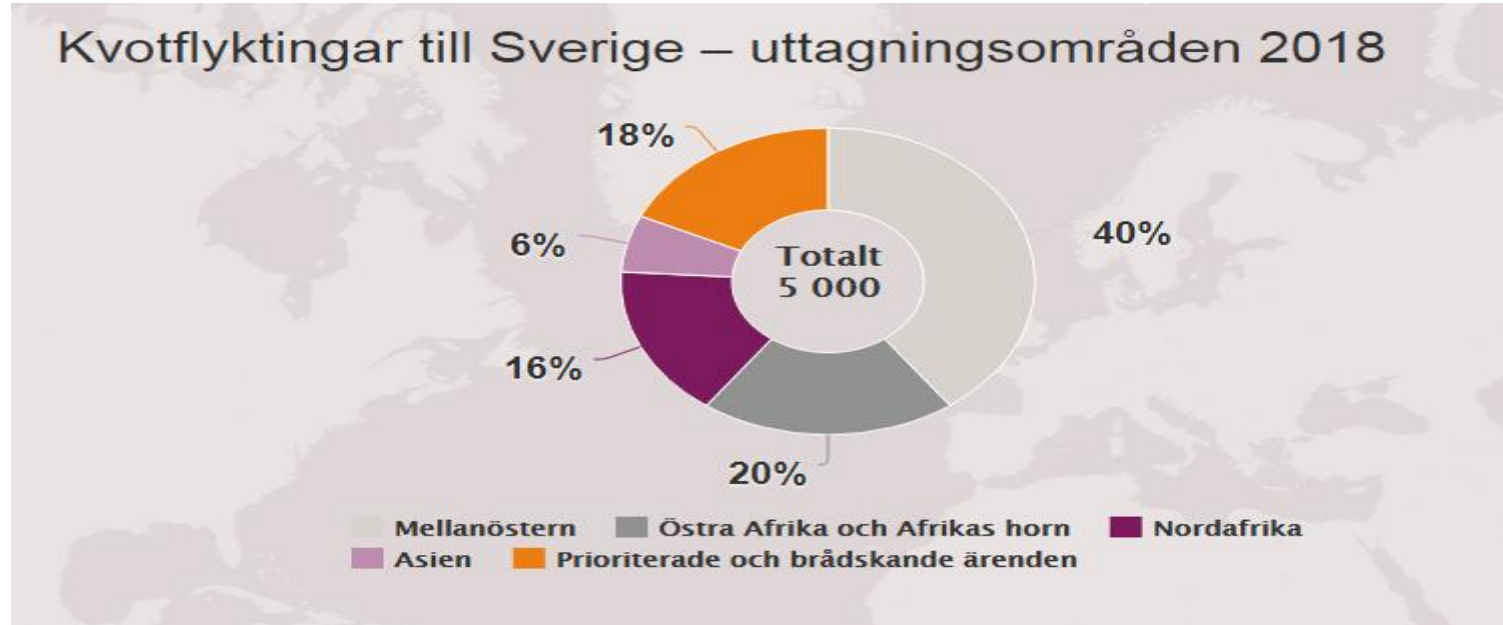
Uttagande av kvotflykting

- **UNHCR identifierar** de mest behövande och presenterar det för MV
- **MV bedömer behovet av skydd** i varje ärende.
- **MV förbereder en kommun** att ta emot en flykting. Info om Sverige och resan till flyktingen.
- **IOM arrangerar resan** till Sverige. **Kommunen** tar emot på flygplatsen. Sedan bostad och **integrationsarbete.**

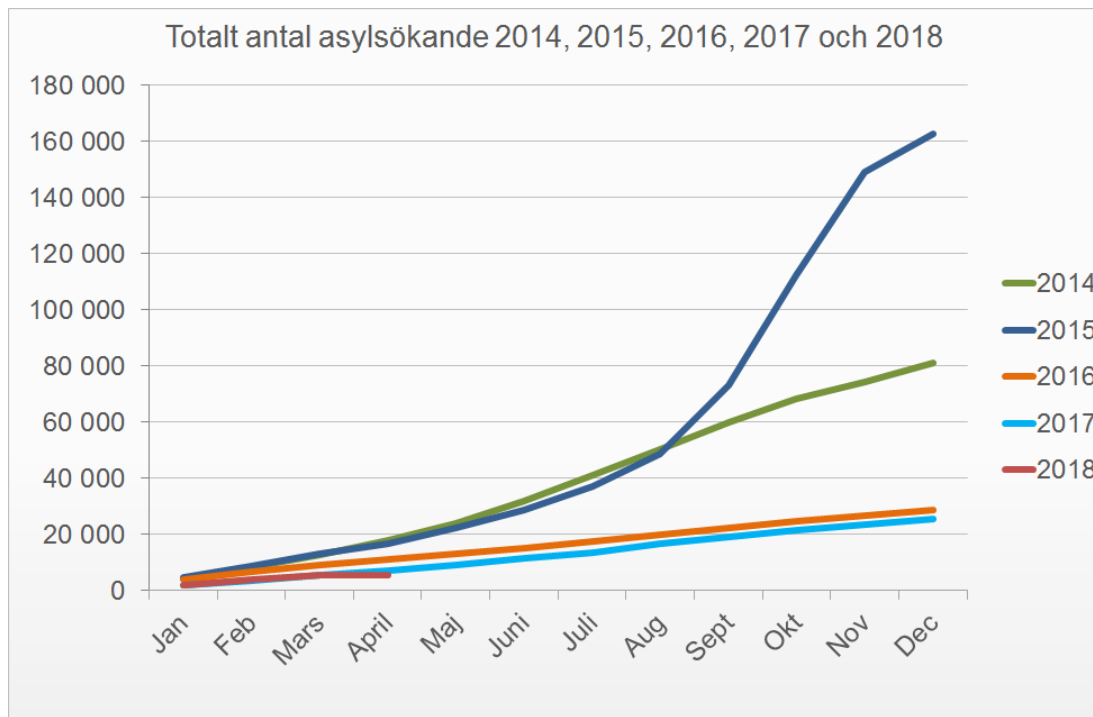
MV

KVOT flyktingar

MV

Asylsökande 2014-2018

MV

Antal asylsökande i Sverige 2015

Totalt **162 877**

Män 114 728

Kvinnor 48 149

Barn **70 384** varav

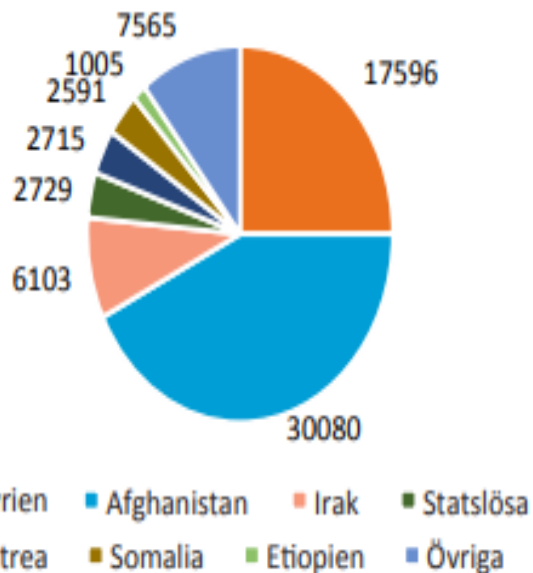
ensamkommande barn **35 369**

8% av EKB var flickor.

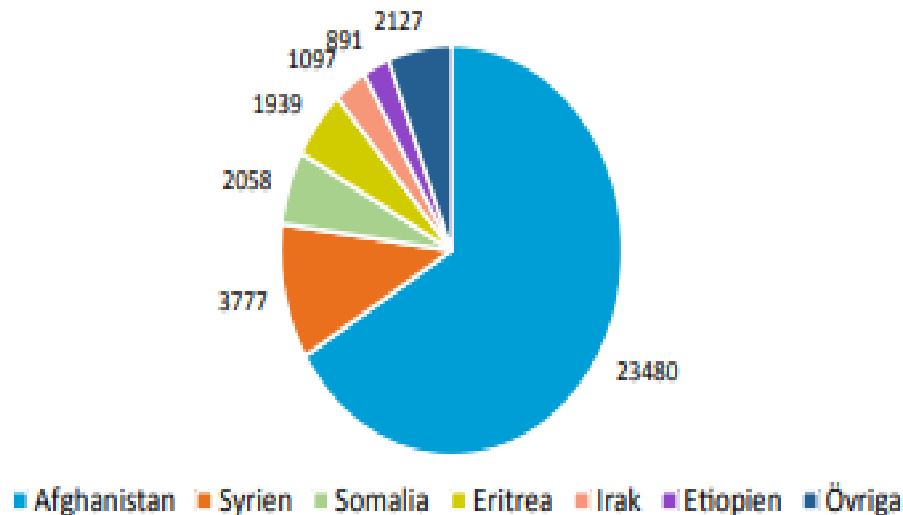
MV

Asylsökande barn 2015

Ursprungsland: Asylsökande barn (0 - 17 år) 2015

Ursprungsland: Asylsökande ensamkommande barn (0 - 17 år) 2015

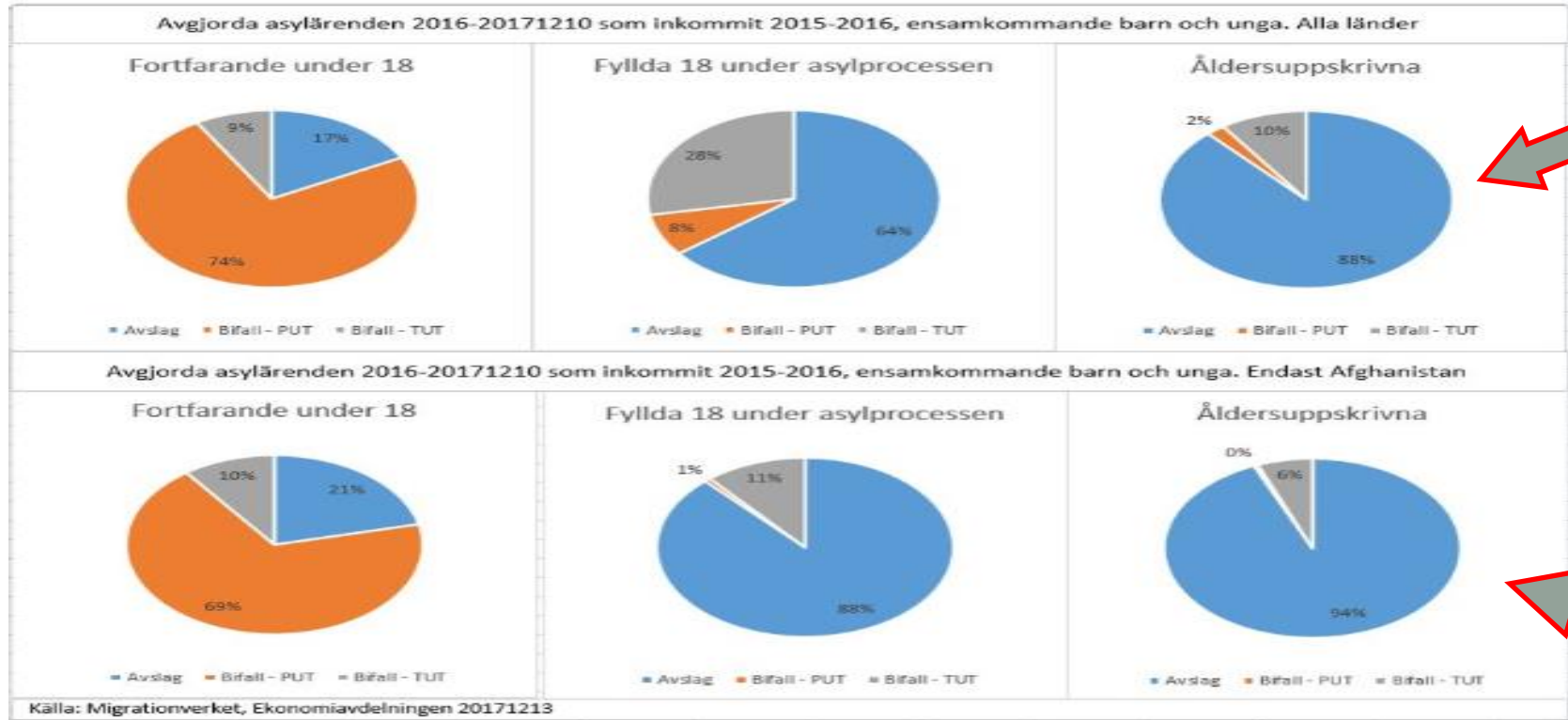

R.B.-Emerga

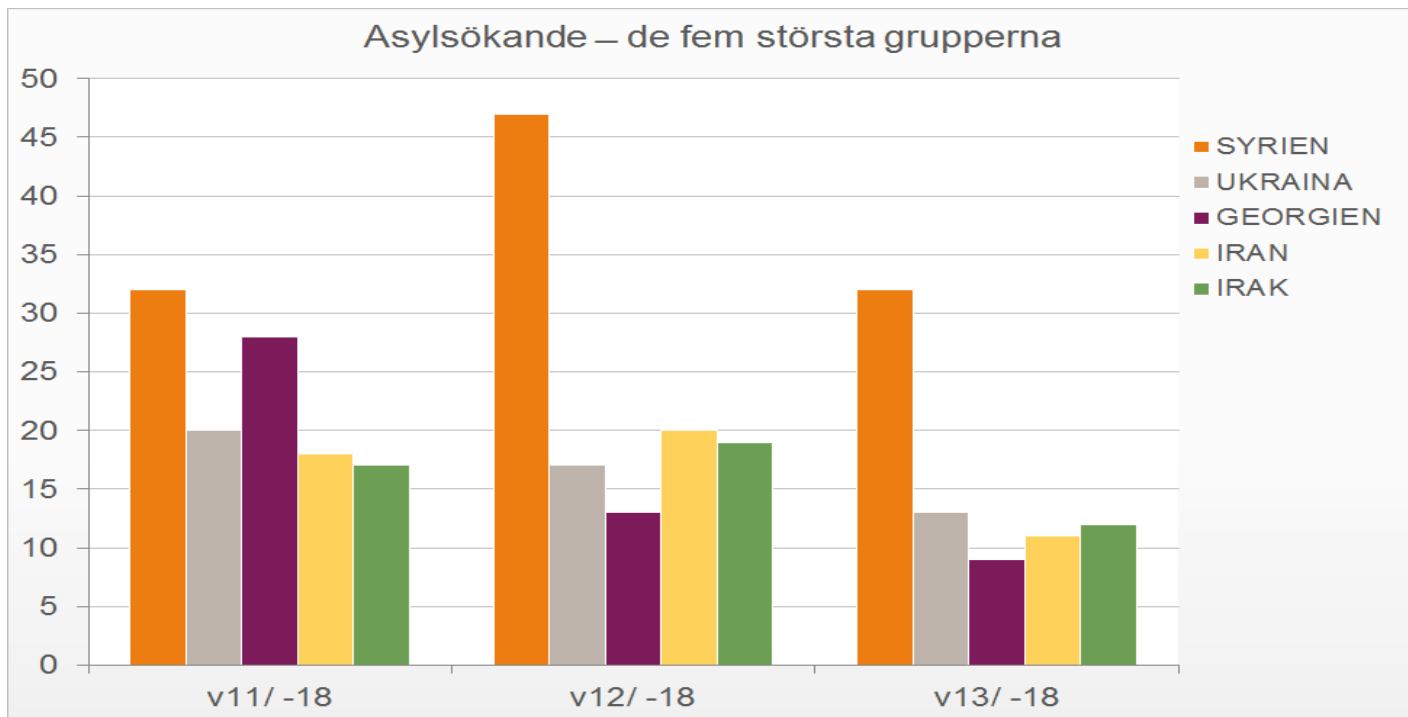
Statistik MV (11/12 2017)

- Under 2015 registrerades 23 480 ensamkommande barn med **afghanskt medborgarskap**.
- **Antal öppna ärenden 11 dec 2017: 2 665.**
- Beslut hade fattats för **20 760** personer.
- **44 % var barn vid beslutet.**
- **13 % hade fyllt 18 på naturlig väg.**
- **43 % skrevs upp i ålder till 18 eller mer.**
- **Av hela gruppen är det 33 % som fått TUT el PUT**

Avgjorda asylärenden EKB dec-17

Asylsökande 2018

MV

Asylsökande 2018 (1/4-18)

EKB 2018 (1/4-18)

År-månad	Antal	varav män (inkl pojkar)	varav kvinnor (inkl flickor)	varav barn (inkl ensamkommande barn)	varav ensamkommande barn *1
Year-month	Number	of which male	of which female	of which children (unaccompanied minors included)	of which unaccompanied minors *1
2018-01	2 154	1 324	830	610	100
2018-02	1 676	1 023	653	513	84
2018-03	1 643	992	651	532	110
Totalt	5 473	3 339	2 134	1 655	294

Alder/Age	Flickor // Girls	Pojkar // Boys	Totalt
0-6 år	3	5	8
7-12 år	9	13	22
13-15 år	26	95	121
16-17 år	32	111	143
Totalt	70	224	294

Medborgarskap/Citizenship	Antal
MAROCKO	54
AFGHANISTAN	42
SOMALIA	33
SYRIEN	32
ERITREA	30
ALBANIEN	14

MV

Vilka var de EKB som kom under flyktingvågen?

- **UNHCR** studie okt-16 . Intervju av 270 afghanska barn. De flesta i 16-17 års åldern. **"This is who we are"**
- **Läs och skrivkunnigheten högre** bland ekb som kom till Sverige än genomsnittet i Afghanistan.
- **3/4 är shiamuslimer och hazarer.**
- Hälften uppger att **fadern är död**, eller att det inte vet var pappan är, en fjärdedel uppger detsamma om mamman.
- Flykten över **medelhavet var värst.**
- Bestämde sig för att åka till Sverige i Grekland.

”Jag ligger vaken på nätterna, somnar inte förrän vid tre – fyra. Jag tänker på alla mina problem, på var min familj är och på vad som händer om jag får avslag. Ibland gråter jag. Jag blir så trött av det här livet, jag undrar hur Gud har tänkt.”

Ali (Bris rapport 2017)

”Barn som flytt-en riskgrupp för psykisk ohälsa”

- Bris konstaterar att den **psykiska ohälsan bland barn som flytt till Sverige är utbredd** och behovet av såväl professionellt som socialt stöd är stort.
- **De ensamkommande har större möjligheter att få hjälp att få sina rättigheter tillgodosedda.**
- **Barn i familj riskerar att inte få sina rättigheter tillgodosedda.** Gäller även ensamkommande barn som har **placerats i nätverkshem**, där ansvariga vuxna själva kan befinna sig i asylprocessen, ha bristande språkkunskaper och svårigheter att orientera sig i det svenska samhället.
- Enligt viss forskning har **ensamkommande flickor högre förekomst av psykisk ohälsa och de placeras oftare i familjehem eller nätverkshem.** /Bris 2017

Slutsatser och rekommendationer:

- Tillgången till stöd, vård och behandling **skiljer sig åt i Sverige.**
- **Primärvården och elevhälsan behöver stärkas.**
- Regeringen bör avsätta ökade anslag till **forskning** och kunskapsspridning om den psykiska ohälsan.
- En **SIP** (samordnad individuell plan) bör alltid upprättas.
- Konstaterad koppling mellan suicidförsök och **asylprocessen-bred analys behövs av den tillfälliga lagens effekter.**
- Principen om **barnens bästa** och bästa uppnåeliga hälsa måste ha högsta prioritet vid beslut av kommuner om lokalisering av asylsökande barn.
- Ett stabilt **socialt nätverk** runt barnen är betydelsefullt för hälsan.
- Barns rätt till **information** måste tillgodoses.
- Säkerställ rutiner på kommunal och nationell nivå för att **förbereda barn på förändringar när de blir 18 år** eller när de blir uppskrivna i ålder. /Bris 2017

Skolsköterskornas beskrivning av ekb mående

- Djupintervjuat 20 skolsköterskor (BO,nov-17)
- För ett år sen -ångest och oro.
- Nu **depressioner, självskadebeteende, självmordstankar och total uppgivenhet hos barnen.**
- Var fjärde skolsköterska känner till självmordsförsök ,och barn med avslag på sin asylansökan som har dödsångest.
- **Flickor har svårare att söka hjälp** när de mår dåligt, –svimningsattacker och frånvarokollapser.
- En orsak till den **psykiska ohälsan-långa handläggningstider och ovissheten.**

Forts.skolssk

- Många nämner att **barn försvinner från skolan.**
- **Rädsla för åldersuppskrivningar och kommunflytt.**
- Känslan bland barnen av **orättvisa och godtycklighet i asylprocessen.**
- Hälften av skolssk uppger förbättring i måendet hos de som fått UT.
- Ibland ”survivor guilt”, och dåligt mående pga TUT.

Rapport om suicid

- *"Kartläggning av självskadebeteende , suicidförsök , suicid och annan dödlighet bland ensamkommande barn och unga" av Hagström, Hollander , Mittendorfer-Rutz*
- *2017 gav SOS i uppdrag till KI att kartlägga förekomst av självskadebeteende, suicidförsök och suicid bland ekb under 2015-2017. Start okt-17-jan-18.*
- **Resultat:**
- **12 suicid (10-21 år), 2017.**
- **60 % från Afghanistan.**
- **Hängning** vanligaste suicidmetoden.
- **Pojkar el. unga män.**
- Alla hade **traumatiska** upplevelser.
- Suicid var den **främsta dödsorsaken** bland ekb.

Forts.suicid

- **Premigrationsfaktorer** : fattigdom ,marginalisering, kort el ingen skolbakgrund och tvångsrekrytering till militärtjänstgöring.
- De flesta suiciden skedde under **asylprocessen**(kom 2015)
- **En minoritet hade fått avslag.**
- En grupp hade **fått UT men ej flyktingstatus** utan skyddsbehövande status , det omöjliggör familjeåterförening.
- Barn och unga med psykisk ohälsa fick **för lite eller ingen vård alls.**
- **Bristande myndighetsutövning**(lex Sarah utredning)
- (Boende ,gode män, familjehem, HVB)

NYANLÄNDA BARN- OCH UNGDOMARS INTEGRATION OCH JÄMSTÄLLDHETSUTVECKLING, Mehrddad Darvishpour mfl.

Forskningsprojekt vid MDH inom ramen för Samhällskontraktet, där forskarna tillsammans med regionen belyser nyanlända och ekb situation.

- **Resultat hittills:**
- Fler ungdomar som **kom med sina föräldrar** upplever mer trygghet och får emotionellt stöd.
- EKB har en mer **positiv bild på jämställdhet** jämfört med vad media förmedlar.
- Flera EKB ffa de utan UT **lider av psykisk ohälsa.**
- **Nätverk och civilsamhällets roll viktig** . Flera EKB kunde genom sina etniska nätverk och andra nätverk hitta jobb och bostad./ Mehrdad Darvishpour mfl.

Forts.resultat:

- **Nyanlända ungdomar med UT har en stark vilja att satsa på framtiden.**
- **EKB i asylprocessen har allvarliga psykiska problem.**
Självskadebeteende hos vissa ungdomar.
- **Flickor med föräldrar kan vara mer begränsade.**
- **EKB har bättre samhällsstöd och möjlighet att lära sig det svenska**
pga placeras i etablerade familjer eller HVB hem, jämfört med de
ungdomar som bor med sina föräldrar
- /Mehrddad Darvishpour mfl.

Hur är livet för ensamkommande barn i Sverige?

- **kartlagt 10 000 ensamkommande barn. Kom mellan 2003 och 2012**
- De flesta ekb kommer till Sverige när de är **16-17 år.**
- **65 procent av pojkarna har arbete jämfört med 50 procent av flickorna**
- **Flickorna studerar lite oftare än pojkarna.**
- Pojkarna får jobb på byggen, i transportsektorn eller okvalificerade industrijobb.
- Flickorna jobbar som undersköterskor, sjukvårdsbiträden och i äldreomsorgen.
- **När vi jämför med barn som kommit med sina föräldrar så går det lite bättre för ensamkommande flyktingbarn att etablera sig på arbetsmarknaden.**
- /Aycan, Celikaksoy och Eskil Wadensjö,SU ,2015

Människohandel

Människohandel

- Vår tids **slavhandel**.
- Rekryterat, transporterat eller inhyst ett barn med syfte att exploatera det.
- **NMT**= Nationellt metodstödsteam.
- Arbetar mot prostitution och människohandel.
- **Webbutbildning om människohandel:**
- <https://www.nmtsverige.se/yrkesverksamma/utbildningar/manniskohandel-med-barn-och-unga>

Socialstyrelsens kunskapscentrum för ensamkommande barn

- Start 1/4 2017. Uppdraget beräknas pågå fram till 2020.
- **Samverkar med bland annat andra berörda statliga myndigheter, socialtjänst, hälso- och sjukvård, skola och representanter för civilsamhället.**
- <https://www.socialstyrelsen.se/barnochfamilj/ensamkommandebarn>
- www.kunskapsguiden.se

Socialstyrelsen

KUNSKAPSGUIDEN.SE
För dig som arbetar med hälsa, vård och omsorg

Ensamkommande barn och unga

Väge är söker ett stort antal barn och unga asyl i Sverige utan en medföljande förälder. Till stöd för dig som arbetar med dessa frågor inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården finns ett nationellt kunskapscentrum för ensamkommande barn. Kunskapscentrumet ska stödja och främja kunskapsutveckling och kunskapsöverföring för arbetet med ensamkommande barn och unga.

Om ensamkommande barn och unga Ensamkommande barns och ungas behov

HVB för ensamkommande barn och unga Familjehem för ensamkommande barn och unga

Socialtjänstens ansvar Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens ansvar

Information till ensamkommande barn och unga Kunskapscentrum för ensamkommande barn

Uppdragsgivare: Socialstyrelsen

Samverksamt med: **FORTE!**
Föräldrasamarbete

 Föräldrasamarbete

 Sveriges Kommuner och Landsting

 LÄKEMEDELSVERKET

 TLV
Tjänstens Utvärdering och Utveckling

Mentometer fråga

- För att rösta går du in på kongresshemsidan:
www.skolskoterskekongress2018.se och klickar på länken som finns synligt. Där väljer du den här sessionen och följer sedan instruktionerna du ser i din skärm.

Vad skulle du som skolsköterska vilja veta mer om , i mötet med asylsökande och nyanlända barn?

- 1) Psykisk ohälsa ,verktyg och behandlingsmetoder
- 2) Asylprocessen , migrationsläget och lagstiftningar inkl. rätt till vård
- 3) Information om levnadsförhållanden i olika länder och kulturkompetens

Hjälp till barn och ungdomar

- R B hjälptelefon
<https://www.raddabarnen.se/press/nyheter/2015/radda-barnens-helpline>
- Rådgivningsbyrån <http://sweref.org/>
- Filmer till ekb
<https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/i-media/nyheter/20171/filmer-ska-hjalpa-ensamkommande-som-mar-daligt/>
- Självmordslinjen <https://mind.se/hitta-hjalp/sjalvmordslinjen/>
- Jourhavande människa http://www.jourhavande-medmanniska.se/?page_id=890

Lästips:

Barn och unga i migrationsprocessen

Barnombudsmannen

- [Barn på flykt – barn och ungas röster om mottagande av ensamkommande.](#)

450 barns berättelser om första mötet med Sverige. Rapporten innehåller även barnombudsmannens förslag på förändringar.

- [Nyanlända barns hälsa – delrapport i Barnombudsmannens årstema 2017 – barn på flykt](#)

Det vanligaste hälsoproblemet hos nyanlända barn är psykisk ohälsa och rapporten visar att barns tillstånd riskerar att bli värre under asylprocessen i Sverige.

Mer tips:

SKL -Uppdrag psykisk hälsa

- Här finns verktyg, insatser, utbildningar och metodstöd. Utbildningsfilmer, filmade föreläsningar och interaktiva webbutbildningar om migration och psykisk hälsa.
- <https://www.uppdragpsykiskhalsa.se/asylsokande-och-nyanlanda/https://>

Tack !

www.transkulturelltcentrum.se